

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

XIII. Iac. Sadoletvs Episc. Carp. Ioan. Francisco Pico, Mirandulæ Comiti,
S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

sunt quæ disicerentur. Illud & optarim scire, postquam adfectum Moysis libros Maumethani, num & Prophetas suscipiant, multamque in veteri lege aspersam esse existimant futurarum rerum prædictionem: & an ipsi quoque Messiam aliquem expectent. Nam vsum quidem vini cur interdixerunt, cum tantum vxoribus compluribus ducendis, pellicibusque habendis, libidini ab illis sit tributum? Si modo hæc vera sunt, de quibus cupio à te fieri certior. Ego, si mihi optata Deus concesserit, efficiam profectò, vt ne te pœniteat aliquantum hoc laboris mea causa cepisse. Sin autem (vt humana sunt) mea spes me fortè frustrata fuerit, tu tamen virtutis tuæ & officij fructum tecum auferes. Certè quod in obseruantia, omniq; amore, & meritorum tuorum memoria, præstari à me tibi, nonini, laudi, honoriq; tuo vsquam poterit, largè enimerò id & prolixè præstabitur. Vale. Carpentoraçii.

XIII.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARP.

Ioan. Francisco Pico, Mirandule Comiti, S. P. D.

SVMMMA voluptate affecerunt me literæ tuæ, recognoui enim sin illis tuam pristinam virtutem coniunctam singulari erga me benevolentia: quarum alteram semper in te colui, atq; admiratus sum: altera cum me antea delectauit, tum verò præcipuè in hoc tempore delectat. quo ego absens liquidius possum de vniuscuiusque studio atque amore erga me, & de amicitia fide iudicare. Quam quòd in te egregiam esse conspicio, & cæterarum similem virtutum: tumque tuus vir sis, vt tuum de quoquo homine iudicium maximo illi ornamento sit quem diligas: meritò sit à me, vt ego omnium rerum charissimum habeam hoc testimonium tuæ erga me voluntatis. Quamobrem scito (iterandum est enim) nihil mihi potuisse accidere literis tuis optatius. Quòd autem scribis perhumanè atque amanter, te non parum mea tui memoria letari: eosque reprehendis, qui tanquam expectes omnis humani sensus, his amicorum benevolentia signis atque iudiciis non moueantur: facis iure tu quidem. Quid enim magis est hominis, quam amare velle, atq; amari? Aut qui omnino fructus communis vitæ est dulcior, quam conuictus & consuetudo cum præsentibus amicis, inter absentes murua recordatio? Sed ego memoriam tuam, ne si velim quidem, dimittere villo modo possum. Non enim leuiter fuit impressa: nec tu es, in quo quid non insigne sit ad recordandum. Sed cum & velle obliuisci amici sit nefas: & tu inaudito quodam, & singulari genere virtutis communem laudem & vîtatam multum autecesseris:

non in memoria solum nostra, sed in ore & oculis, & in intimis
 sensibus assiduus haeres. Cuperem nunc hic commemorare, que
 res me impulserunt in admirationem tui, & quam grauibus de
 centis tibi deditus. Sed quoniam tu homo sanctus & seue-
 rus haec ipsa contemnis, moderabor ipse mihi, nec tibi oneri
 ero. Tantum dicam, hac nostra aetate, his hominum moribus
 adhaere quam visissem in iis qui populis & ceteris homi-
 nibus cum imperio praesunt, vim cum iure, potestatem cum mo-
 deratione, reprobam cum armis, summam rerum atque artium opti-
 mam scientiam cum gubernandi labore atque cura, nisi in te
 tuo esse conuictam: ut qui te semel nouerit, idem si fiat postea
 tuu immemor, facile etiam probare possit, esse se oblitum sui.
 Verum pauca haec haec tamen vereor, ne tibi nimium
 multa esse videantur. De commentario meo incredibiliter gau-
 deo, & operam & studium meum tibi probari. Quapropter ego,
 etsi sponte mea satis in id studium animatus, tua tamen co-
 hortatione, & monitis factus ardentior, enitar posthac, ut
 plura perire possim. In quam euestigio curam & cogitatio-
 nem incumbere, si haberem in manibus veteres quasdam
 laborationum culas meas, quas perficere constitui, ne omnis an-
 teactae vitae labor intereat. His quidem absolutis, quod breui
 fore confido, omnis mihi opera in sacris & rebus, & literis in-
 stitueretur, Deus modo propitius sit, conabor efficere aliquid,
 quod si non propter doctrinam, que in me perexigua est, ne-
 que propter vitam & morum sanctitatem, a qua ego longissime ab-
 sum: ut propter amorem & studium Christianae religionis quo
 ego sum maiorem in modum incensus, afferre non nihil lumi-
 nis ad communem vitam & utilitatis possit. Sed haec Deus di-
 stinet, si qui omnia vnus potest. Ego te mihi charissime, ac
 dilectissime Pice, & amo coloque tantum scilicet, quantum
 cum mea fides, cum tua eximia virtus postulat, & me abs te ama-
 re vehementer gaudeo. Habeoque Gregorio Lilio nostro gra-
 tiam, qui occasionem hanc praebuerit, & tibi ut scriberes ad me,
 & tibi tibi rescribendi. Quem quoddam foues & sustentas in eius
 assiduis rebus, facis quidem quod te decet: neque ego habeo
 concepitum aliud quid deceat, quam te ipsum praestantius. Sed
 & mihi facis gratissimum, qui illum non mediocriter diligo.
 Ita igitur hoc quoque in numero tuorum optime sanctissime-
 re factorum. Paulus meus, & idem tuus (te enim semper ferè
 habet in ore) missis literis bonis deditus est: quas etiam se-
 quuntur mores boni. Itaque tantos progressus facit, ut mihi ipsi
 magis sua iudicium eius in meis scriptis, non modo exquiren-
 dum, verum etiam extimescendum esse videatur. Eum ego confi-
 do (Deus ita congrua adiunget) & meam, & vestram, qui illum ama-

tis, expectationi cumulatae satisfactorum esse, atque in eam partem maxime, quam tu pice recte probas. Is tibi refert plurimam salutem. Vale, & nos dilige. Ex suburbano nostro Carpentoracti, IX. Calend. August. M.D. XXX.

IACOBI SADOLETI EPISC.
CARPENTORACTI EPISTOLA-
rum Lib. IV. Epist. I.

IAC. S ADOL. EPISC. CARP. D. ERASMO
Roterod. S. P. D.

Novus est, aut eo plus, cum binas abs te literas accipi eodem exemplo: quarum quae posterius scriptae erant, cum priores mihi reddita fuissent, esset autem in illis tua de mea incolunitate, & opportuno ad meam ecclesiam receptu, gratulatio plena amicissimae voluntatis: recordor me tum, ut noster amor ferebat, diligenter tibi rescripsisse. Post mihi allatae sunt altera una cum Psalmo LXXXV. & tua eius interpretatione: cuius ego lectione fui mirifice delectatus, tuamque illam admirabilem ingenii vim, & coptam, in eo etiam recognovi. Sed quo minus tibi de eorum aliquid scriberem, fecit occupatio, & par quidem meus labor: quem ego in interpretando Psalmo XCIII. paulo ante susceperam. Sed ne utquam partuae facultas neque aequa ingenii ac doctrinae vis, per quam celeriter opus a me institutum absoluerem. Sum enim in hunc usque diem, ut vides, retardatus. Sed postquam tandem consecissem, nihil habui antiquius quam hoc quicquid esset quod elucubraveram, continuo ad te mittere: quod non tam videlicet. Sed tamen siue tibi id probaretur, ut singularem animi voluptatem ex hominis omnium doctissimi ac mihi benevolentis iudicio caperem, siue non probaretur, praecipis tuis atque doctrina in posterum melior fierem. Quorum utrum malim, & utrum mihi utilius sit, non quo satis constituit. Approbato forsitan incundior sit, quae sit ab amico fideli eruditoque profecta: emendatio certe utilior. Itaque te vehementer oro, atque rogo, ut si quid duxeris reprehendendum, aut quoniam erunt opinor multa, quae tibi homini acutissimo minus placebunt, ne parcas agere mecum ingenuè ac liberè: fidemque amicitiae, quam persanctè colis a te non dubito, in hac re mihi potissimum praestes: hocque sic statuas, tuum mihi iudicium in utramvis partem gratum atque expectatum fore. Ego de tuo Psalmo, ac de ceteris,

quae